

ŠKOLSTVÍ

**PŘEJEME KRÁSNÉ
PROŽITÍ VÁNOČNÍCH
SVÁTKŮ A ŠŤASTNÝ
START DO
DALŠÍHO
ROKU**

První vydání

Týdeníku ŠKOLSTVÍ

v roce 2026

– 12. leden

**MODERNÍ VÝCHOVA
PSYCHICKY ODOLNÝCH
DĚTÍ V RODINĚ**

Čtěte na straně č. 13

**ŠKOLY SE NAKONEC PENĚŽ
ZA LISTOPAD A PROSINEC
2025 DOČKAJÍ**

Čtěte na straně č. 6

Osmero doporučení

k dostupným menstruačním potřebám ve školách
aneb Podpořme soukromí, větší klid a bezpečí dívek
v období menstruace

- 1. Detabuizace tématu:** Přístupujte k menstruaci jako k přirozené součásti života a pomozte odstranit stigma s ní spojené.
- 2. Edukace:** Informujte dívky o dostupnosti vložek ve škole, hygieně v období menstruace a správném používání různých menstruačních potřeb.
- 3. Otevřená komunikace:** Buďte otevření k diskuzi o menstruaci a souvisejících tématech, když dívky nebo chlapci projeví zájem.
- 4. Volný přístup:** Umožněte dívkám volný přístup k menstruačním potřebám bez nutnosti žádat o ně učitele nebo jiný personál. Vložky umístěte do košíčků na toalety.
- 5. Diskrétnost:** Zajistěte, aby menstruační potřeby byly k dispozici na diskrétním místě, nejlépe na dívčích toaletách.
- 6. Respekt k soukromí:** Nevyžadujte od dívek vysvětlení, proč využívají „školní“ vložky.
- 7. Rovný přístup:** Zajistěte, aby přístup k menstruačním potřebám měly všechny dívky bez ohledu na jejich sociální či ekonomické zázemí.
- 8. Dostatečné zásoby:** Udržujte dostatečné zásoby menstruačních potřeb, aby mohly být na toaletách vždy k dispozici. Jedna dívka na II.stupni ZŠ měsíčně spotřebuje v průměru 7 ks „školních“ vložek.

LEKCE
O MENSTRUACI PRO
DÍVKY I CHLAPCE

Další informace na adrese:
<https://tinyurl.com/yzk5ztrx>

UMĚT SE CHVÍLI ZASTAVIT A TROCHU POUSMÁT

Adventní nálada vyznačuje své podmanivé kouzlo. Umí zpomalovat čas a přinášet teplo všude tam, kde přestala hrát svíčka. I ten neúprosný učitel, který se v poslední době přestal smát, v sobě probouzí více vlídnosti a laskavosti. Předvánoční chvíle zastihují běžné starosti a povinnosti. Přinášejí více osobní pohody a klidu v mezilidských vztazích.

Nejen ve třídách, ale i ve sborovnách se rozvoní vánoční dobroty. Třeba opilí čerti, medové perníčky či vosí hnízda. Mnohé z nich s poděkováním připravily maminky žáků, kteří přes rok více zlobí, než poslouchají. Možná jim pomáhaly děti, které mají rády svého učitele, ale nedokážou mu to slovně vyjádřit. Poslední vánoční hodiny si žáci připravují, občas s pomocí svých učitelů, dlouho v předstihu. Krásí třídu. Pečlivě zabalují drobné dárky. Společně vymýšlejí zábavný program a probouzejí vzájemnou radost.

Nedávný mezinárodní průzkum mezi učiteli potvrdil, že většina z nich se cítí ve škole spokojeně. Možná je hřeje vědomí, že si žáci jejich práce umějí vážit a dokáží ji ocenit. Co víc si může pedagog přát? Vánoční nálada je přitažlivá a podmanivá

kulisa. Příležitost zpomalit své roztěkané kroky. Bedlivěji zvažovat někdy unáhlená rozhodnutí při hodnocení žáků. Život a čas nejen vánoční nejsou pouze o známkách. Každé dítě si pečlivě chrání svůj vnitřní svět citu, lásky, bolesti a touhy. Učitel se mnohdy stává jejich vzorem a poslední nadějí. Někdy i záchranou, aniž by o tom vždy musel vědět. Vánoční rozjímání nabízí jedinečnou příležitost ke společnému sebezpřijetí.

Naše společnost dlouhodobě podceňuje význam a důležitost učitelského povolání. Často scházejí nejen podpůrná a vlídná slova. Silí společná obava z budoucnosti. Každý učitel se občas potřebuje ubezpečit, že jeho práce má pořád ještě smysl. Že ji veřejnost, zejména pak rodiče, dokáže patřičně docenit. S příchodem vánočních dnů si obvykle přejeme zdraví, spokojenost a štěstí. Těmto tradičním hodnotám bychom měli otevřít bránu naděje a vzájemného soužití. Vše, co každý den děláme ve prospěch našich žáků, je užitečné a nadmíru potřebné. Možná právě tento dárek oživuje skutečnou radost podpořenou dětským úsměvem.

ROMAN KANTOR

KRESBA: MILAN KOCMÁNEK

„JESTLI JE V TÉ ŠKOLE KRAPET NEPŘETĚŽUJÍ:
CELÝ MÁCHŮV MÁJ BYCH JEŠTĚ POCHOPIL,
ALE TEĎ PRÝ SE MAJÍ NAZPAMĚŤ NAUČIT
VŠECHNY POLISTOPADOVÉ MINISTRY ŠKOLSTVÍ!“

TYDENIK
ŠKOLSTVÍ

Vydává: Dictum, s. r. o., Senovážné nám. 23, 110 00 Praha 1 • Šéfredaktor: Mgr. Evžen Staněk stanek.evzen@tydenik-skolstvi.cz, tel.: 724 328 568, Jana Kašparová: odborná redaktorka • Inzerce: inzerce@tydenik-skolstvi.cz • Ročník 33. Za rok vychází 40 čísel, celoroční předplatné tištěné podoby 1 725 Kč, elektronické verze 995 Kč, balíček elektronické a tištěné verze 2 090 Kč, objednávky na predplatne@tydenik-skolstvi.cz nebo www.tydenik-skolstvi.cz • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. • Vyrábí TRIANGI, a. s. • Rozšiřuje První novinová společnost a.s. • Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt v Praze č. j. NP 3160/1994. ISSN 0862-9641. MK ČR E 4861.

PŘEDPLATNÉ: WWW.TYDENIK-SKOLSTVI.CZ

GLOSUJEME

KALENDÁŘ, VĚKU PÁN

Všechno kolem nás se bouřlivě proměňuje. Působením moderních technologií se svět nápadně zrychluje a předbíhá hodinovou ručičku. Jen papírový kalendář nám zůstává věrný. Zejména stolní nebo nástěnný nás věrně provází od dětství. S očekáváním otáčíme jeho listy, které viditelně ukrájí náš společný čas. Míří stále kupředu, ale ohlédnout se zpět nám nic nebrání. S novým školním rokem v něm pečlivě zaznamenáváme důležitá zadání a vzdálené cíle. S příchodem ledna odpočítáváme týdny uzavírající první pololetí. Stolní kalendář je naším němým společníkem. Aniž bychom museli zdoulhavě zapínat počítač, stačí mrknout okem a hned víme, co nás v nejbližších dnech nemine. Samozřejmě můžeme mít v mobilu uložený diář s poznámkami. Budme rádi, že stolní nebo nástěnný kalendář zatím přežil digitální smršť. Rádi v něm volně listujeme a svátečně vnímáme doprovodné fotografie nebo milé kresby. Obracet jednu stránku za druhou přináší pocit volby a svobody. Máme možnost psát si do něj minuty našeho putování. Na pracovním stole má své trvalé místo. Spravedlivě nám měří spřízněnou řeku času. Vlídne se na nás usmívá. Kalendář je náš věku pán.

KR

PLAVÁNÍ: PROČ ZAČÍT CO NEJDŘÍV?

Mnoho dětí dnes přichází na plavecké kurzy s obavami. Pandemie covidu-19 přerušila výuku a děti ztratily pravidelný kontakt s vodou. „Čím dřív se dítě seznámí s vodou, tím snáz se naučí plavat a reagovat v nečekaných situacích,“ říká Štěpánka Štrougalová z plaveckého centra Juklík.

CO SE ZMĚNILO PO PANDEMII?

Během lockdownů byly plavecké kurzy zrušeny nebo omezeny a pravidelný kontakt s vodou se přerušil. „Děti, které by se měly učit plavat systematicky od čtyř či pěti let, často čekaly až do školního věku. Mnohdy pak bojují s pocitem strachu a nejistoty. Učí se pomaleji a potřebují více času a pozornosti. Pravidelný kontakt s vodou od raného věku je přitom klíčový. Čím dříve dítě získá jistotu ve vodě, tím snadněji zvládne techniku a bezpečně reaguje v neočekávaných situacích,“ vysvětluje Štěpánka Štrougalová z plaveckého centra Juklík, které bylo průkopníkem dětského plavání u nás.

Více informací naleznete na [www stránkách Plaveckého centra Juklík, které je průkopníkem dětského plavání od roku 1988. Adresa: www.juklik.cz](http://www.strankach.plaveckeho-centra-juklik.cz)

ŠKOLNÍ PLAVÁNÍ A DOPORUČENÍ MŠMT

Ministerstvo školství doporučuje 40 hodin plavání na 1. stupni, kvalifikované instruktory a hrazenou dopravu. Plavání je součástí tělocviku, lekce bývají rozděleny do bloků a některé školy využívají školy v přírodě. Pronájem bazénů, trenéři i doprava jsou hrazeny zřizovatelem. Největší jistotu ale získají děti tehdy, když se s vodou seznámí už v předškolním věku – školní plavání pak na tyto základy navazuje.

Podle odborníků by školní plavání mělo navazovat na základy získané už v předškolním věku. Právě tehdy se buduje vztah k vodě. Pokud dítě začne plavat až později, často se potýká s nejistotou, pomalejším postupem a chybějící technikou.

PLAVÁNÍ NEZNAMENÁ JEN „UDRŽET SE NAD VODOU“

Zkušenosti z kurzů ukazují, že mnoho rodičů si myslí, že jejich děti umí

plavat – ve skutečnosti jde často jen o „pasivní plavce“, kteří se udrží nad hladinou, ale neovládají základní dovednosti ani správné dýchání. „Na kurzech začínáme s dýcháním, protože je stěžejní. Teprve pak rozvíjíme techniku. Hry, potápění hraček nebo podplavávání překážek učí děti jistotě a radosti z vody. A bez radosti není pokrok,“ vysvětluje Štěpánka Štrougalová.

Správně vedené plavání podporuje koordinaci, posiluje svaly, pomáhá zdravému vývoji a učí děti sebevědomí i bezpečnému chování ve vodě. Klíčová je kombinace tří faktorů: aktivní podpora rodičů, kvalitní školní výuka a dodržování doporučení MŠMT.

Odborníci se shodují, že pokud se podaří pravidelně pracovat s nejmenšími dětmi, může být plavání přirozenou součástí života stejně jako čtení či psaní – a zároveň dovedností, která může jednou zachránit život.

PROČ JE PLAVÁNÍ VÍC NEŽ SPORT

Plavání není jen zábava – je to dovednost, která může zachránit život. Učí děti sebedůvěře, rozvíjí koordinaci, posiluje celé tělo a podporuje zdravý vývoj. Díky kombinaci podpory rodičů, školy a doporučení MŠMT se plavání může stát stejně přirozené jako čtení nebo psaní.

RED

PLAVÁNÍ NENÍ JEN ZÁBAVA – JE TO DOVEDNOST, KTERÁ MŮŽE ZACHRÁNIT ŽIVOT

5 RAD PRO RODIČE A CVIČITELE MALÝCH PLAVCŮ

- 1. Pravidelný kontakt s vodou**
Krátké pobyty ve vaně nebo bazénu pomáhají překonat strach.
- 2. Hravé učení**
Foukejte bubliny, potápějte hračky, podplavávejte překážky – zábava je klíčová.
- 3. Bezpečný dohled**
U vody musí být vždy dospělý, který dítě sleduje a podporuje.
- 4. Vyberte kvalitní klub**
Malé skupiny, ukázkové lekce, bezpečné prostředí a metodika výuky.
- 5. Trpělivost a respekt**
Každé dítě má své tempo. Cílem je jistota a radost, ne dokonalost.

ONLINE BEZPEČNOST: JAK FUNGUJÍ ELEKTRONICKÉ PEČETĚ A ČASOVÁ RAZÍTKA

Asi každý „zná“, nebo se s ním alespoň setkal, elektronický podpis pomocí certifikátu. Co je ale známé už o něco méně, je elektronická pečeť a časové razítko. Na počátku si pojdme říct, že to není nic převratného ani nového. Z hlediska technologie za podpisem či razítkem stojí stejně jako u elektronického podpisu asymetrická kryptografie.

JAK TO FUNGUJE?

Generuje se dvojice klíčů, které jsou matematicky vzájemně provázané. Co jedním klíčem zašifrujete, lze dešifrovat jen tím druhým (a naopak). Jeden klíč se bezpečně uchovává pro interní použití, zatímco druhý – spolu s údaji o vlastníkovi – se zveřejňuje (podobně jako kdysi v dobách rozložené pečeti, kdy posel nesl polovinu pečeti k ověření zprávy). Při podepisování se otisk dokumentu zašifruje právě soukromým klíčem a kdokoli disponující veřejnou částí může jeho pravost ověřit. Veřejný klíč je uložen v tzv. certifikátu, který spojuje tento klíč s identitou držitele a garantem jeho pravosti (certifikační autoritou). Z toho vznikl ustálený, i když poněkud zavádějící výraz „podpis certifikátem“ – ve skutečnosti se podepisuje vždy soukromým klíčem, zatímco certifikát slouží k následnému ověření podpisu.

Tak tedy zpět k elektronické pečetě. Oproti elektronickému podpisu se nevystavuje na jméno, ale na určitou organizaci, tedy firmu či instituci. Připojením elektronické pečeti k dokumentu organizace dává na vědomí, že jej vytvořila či schválila. Pečeť také zajišťuje integritu (neměnnost) dokumentu. Pokud totiž dokument po zapečetění změníme, otisk už nebude odpovídat dokumentu a pečeť bude „neplatná“ – tedy například v Adobe Acrobatu bude svítit červeně. Zatímco elektronický podpis by měl k dokumentu připojovat vždy člověk – a to jeho vlastník – elektronickou pečeť

vkládá většinou automatizovaný systém. Organizace tedy pečetí své dokumenty jako na běžícím pásu. Určitě už jste viděli zapečetěné vyúčtování za energie. Jen jako perlička – do roku 2016 se u nás používala elektronická značka, která kombinovala vlastnosti podpisu a pečeti, a stále se s dokumenty opatřenými takovou značkou můžete potkat.

A JAK JE TO S (KVALIFIKOVANÝM) ČASOVÝM RAZÍTKEM?

Technologicky se opět podobá pečetě nebo podpisu, ale nevkládá se do něj jméno osoby ani název organizace, ale datum a čas. A to ne čas ledajaký, ale čas serveru autority, která časové razítko vystavila, tedy u kvalifikovaného časového razítka čas serveru kvalifikované certifikační autority – tedy mu můžeme věřit. Časové razítko nám říká, že dokument v této nezměněné podobě existoval v určitém čase, nic víc, nic méně. Proto mívá časové razítko smysl většinou v kombinaci s pečetí (nebo podpisem). A opět perlička – časové razítko nám neříká, kdy dokument vznikl, ale jen a pouze to, že v daném okamžiku už existoval a že se od této doby nezměnil. Existovat ale mohl klidně léta předtím. Další zajímavostí časového razítka je, že služba časového razítka nemusí mít přístup k dokumentu, ale stačí jí zaslat pouze jeho otisk.

Když to shrneme, elektronická pečeť nám garantuje původ a integritu dokumentu, časové razítko existenci právě tohoto dokumentu v čase.

PEČEŤ NIKDO NEDOKÁŽE NAPODOBIT

Pokud chceme porovnat elektronické dokumenty opatřené pečetí s dokumenty v nám dobře známé papírové podobě, těžko se hledá přesná a výstižná paralela. Na jedné přednášce jsem slyšel, že zapečetit elektronický dokument je jako dát na papírový dokument firemní razítko. Já bych spíše řekl, že pečeť je zalití dokumentu do fólie s vodotiskem a opatření plombou, kterou nikdo nedokáže napodobit. Prostě nikdo nedokáže změnit v dokumentu ani jediné písmeno, aniž by pečeť rozlomil – zneplatnil.

Když potřebujeme okopírovat papírový dokument a někomu dokázat, že se neliší od originálu, musíme obvykle zajít k notáři a nechat si udělat ověřenou kopii. Oproti tomu dokument opatřený pečetí, případně i časovým razítkem můžeme kopírovat sami, jak a kolikrát chceme – je to přece soubor jako každý jiný. No a nedostaneme jakousi ověřenou kopii, ale další originál nerozeznatelný od toho, ze kterého jsme kopírovali. Prostě fyzický a digitální svět se od sebe přece jen vždycky trochu liší...

Jak je z předešlého textu vidno, práce s elektronickými certifikáty není pro běžné uživatele žádná legrace a je nutné mít při ní na paměti celou řadu věcí. Proto jsme se pokusili vytvořit webovou službu, kde se za účelem podpisu kombinuje silná identifikace uživatele právě s technologií elektronické pečeti a časového razítka tak, aby to bylo bezpečné a přitom jednoduché. Jestli se to povedlo, musí posoudit uživatelé sami.

PAVEL ŠEMBERA

Autor článku je spoluzakladatel služby Podpisovna.cz, která se zaměřuje na online podepisování dokumentů a ověřování identity pomocí Bank iD, MojeID a Identity občana

ŠKOLY SE NAKONEC PENĚŽ ZA LISTOPAD A PROSINEC DOČKAJÍ

Vláda Petra Fialy se ke své prioritě – školství – chovala jako lakomá macecha. A tak se s ní také rozloučila. Na závěr svého vládního účinkování školám jaksi „zapomněla“ dodat 3,7 miliardy korun na listopadové a prosincové výplaty.

Jde o problém, který souvisí s nešťastným rozhodnutím zbavit se financování nepedagogů a převést je na kraje a obce. Vláda s převedením spěchala a vše mělo nastat už od září. Po velké vlně odporu škol, samotných zřizovatelů a školských odborů, které zorganizovaly masovou petici „Vládo, neházej nepedagogy přes palubu“, posunula nakonec převod až na leden 2026. Ale s penězi na listopad a prosinec jako by nepočítala.

Od března 2025, kdy posun financování schválila, se až do října nic nedělo. Školské odbory neustále na tripartitních jednáních varovaly před rizikovým stavem chybějících financí na listopad a prosinec. Když však začaly některým školám přicházet informace, že peníze neobdrží a budou muset sáhnout do

vlastních zdrojů na odměny či z fondu odměn nebo požádat zřizovatele o dofinancování, vyhlásily 13. listopadu stávkovou pohotovost.

19. listopadu vláda konečně rozhodla o dofinancování. Jak? Přeskupováním a hledáním peněz v jednotlivých kapitolách rezortů, aby se získalo 3,2 mld. korun, a zbylých 500 milionů Kč se musí najít v nespotřebovaných výdajích. Neuvěřitelný chaos a ředitelé škol nemají žádné závazné informace. Představitelé školských odborů **František Dobšík** a **Markéta Seidlová** proto důrazně vyzvali ministra školství, aby školám zaslal závaznou, podrobnou informaci, jak

a v jakých splátkách školy peníze dostanou. Ministr v demisi **Mikuláš Bek** zareagoval a skutečně 4. prosince zaslal školám osobní dopis, kde informuje, v jakých splátkách platby proběhnou.

Průšvih, který mohl nastat, je zatím zažehnán, ale školské odbory stávkovou pohotovost zruší, až budou mít jistotu, že potřebné peníze školy skutečně dostaly.

„Poslední velký pokus vlády o úspory ve školství ukázal, že převod nepedagogů na zřizovatele bude přinášet další problémy, před kterými jsme varovali,“ uvedla Markéta Seidlová. Změna byla prosazena bez záruk, není vůbec jisté, zda zřizovatelé budou schopni dlouhodobě zajistit odpovídající financování. Lakomá macecha odchází a nového ministra školství čeká vytahování hodně hor-
kých kaštanů z ohně.

JANA KAŠPAROVÁ

ŠKOLSKÝ OMBUDSMAN VE VÝSLUŽBĚ

MÁ, NEMÁ, MŮŽE, NEBO MUSÍ BÝT UČITEL KAMARÁD?

Když jsem jako student pedagogické fakulty (je to 50 let zpátky) chodil do školy na praxi, každý den zkušená paní učitelka sledovala, jak si vedu, a hodnotila mé výkony. Druhý nebo třetí den mi řekla, že je vše OK, ve třídě je hezká přátelská atmosféra, děti pracují s chutí.

A pak mi doporučila, abych zkusil také být přísný, občas zvýšil hlas, prostě ne kamarádský a přátelský. Zkusil jsem to. A dopadlo to katastrofálně. Hodina se nepovedla. Při hodnocení mi paní učitelka poradila, ať už nikdy nedělám „zlého učitele“. Většinou jsem to dodržel.

Podle mého názoru i mých zkušeností učitel má ve třídě vytvořit příjemnou, přátelskou a kamarádskou atmosféru. Ale nedávno jsem se dočetl, že „kamarád je něco jiného než učitel“. To je objev! Nechápu to.

Připomeňme si, že škola má nejen vzdělávat, ale také vychovávat. A k dobré výchově mimo jiné patří i utváření vztahů. Kamarádský vztah je charakterizován důvěrou,

upřímností, vzájemnou pomocí a schopností trávit společný čas. Kamarádský učitel často dokáže navázat lepší kontakt se svými žáky. Žáci se nebojí ptát, sdílet své názory či přiznat chyby. Takové prostředí podporuje otevřenost, rozvíjí vzájemnou důvěru a motivaci k učení. Kamarádský učitel lépe rozumí potřebám a zájmům svých žáků a to přispívá k snazšímu řešení konfliktů a předcházení problémům. Takže nevidím důvod, proč by neměl být učitel zároveň kamarádem. Stejně jako v každém kamarádském kolektivu platí i ve škole to, že někdo má díky svým znalostem, zkušenostem, schopnostem, dovednostem, zdatnosti, zručnosti, umění, obratnosti atd. větší autoritu. Tu největší by měl mít učitel. Komu se to podaří, je učitelem a zároveň největším kamarádem. A nemusí si autoritu vynucovat například křikem, přehnanou přísností nebo tresty a poznámkami.

SLÁVEK HRZAL (BÝVALÝ ŠKOLSKÝ OMBUDSMAN)

EDOKO: ELEKTRONICKÁ EVIDENCE DOVEDNOSTÍ A KOMPETENCÍ

Na říjnovém zasedání školské tripartity byl na základě podnětu školských odborů představen a projednán projekt EDOKO. Jeho záměr vychází ze společného zájmu Unie zaměstnavatelských svazů, Českomoravského odborového svazu pracovníků školství, Národního pedagogického institutu a EDU z. s. o zlepšování výsledků učení a prostupnosti vzdělávacího systému.

Uvedené instituce podepsaly společné memorandum o spolupráci, ve kterém deklarují potřebu rozvíjet nový komplexní systém elektronického portfolia a evidence kompetencí a dovedností žáků, který je v praxi už úspěšně realizován v celé řadě mateřských a základních škol.

Na podrobnosti o fungování unikátního systému EDOKO odpovídal pro **Týdeník ŠKOLSTVÍ** Martin Štorkán, metodický garant projektu.

Vaším cílem je v České republice plošně zavést EDOKO za účasti sociálních partnerů. Proč by se do něho měly školy zapojit?

Jde o jednoduchý, bezpečný a motivační systém, který funguje od mateřské až po vysokou školu. Umožňuje průběžně evidovat a cíleně rozvíjet dovednosti a kompetence žáků. Profil žáka od MŠ přes ZŠ po SŠ na jednom místě.

Rád bych zdůraznil uplatnitelnost u přijímacích zkoušek: střední školy se snadno dostanou ke strukturovaným, ověřeným výstupům, je zde i možnost oborových kritérií. Střední školy potřebují přitahovat uchazeče se skutečným zájmem o obor. **EDOKO zvyšuje váhu dlouhodobých kompetencí a aktivit ze ZŠ a umožňuje je číst a bodovat,** čímž snižuje dominanci jednorázových přijímaček a samotného vysvědčení.

Zaměstnavatelé dlouhodobě požadují kompetentní absolventy a možnost budovat klíčové dovednosti

a kompetence už od mateřských škol a nižších ročníků základních škol. Jsme proto rádi, že jedním z podporovatelů a signatářů společného memoranda je Unie zaměstnavatelských svazů.

Měl by projekt zajímat i rodiče?

Bezesporu. Vysvědčení a slovní hodnocení neposkytují dostatečně srovnatelné důkazy o schopnostech jejich dětí. EDOKO přináší ověřené, čitelné důkazy učení pro rodiče, střední školy i zaměstnavatele.

EDOKO poskytuje o každém žákovi informace o propojení s praxí, propojení formálního a neformálního vzdělávání, externí ověřovatelé potvrzují úroveň (soutěže, praxe, projekty). Profil žáka začíná už v MŠ, kdy se formují první zájmy a dovednosti. Rodiče vidí, v čem jejich děti vynikají, a mohou jim pomoci při rozhodování.

Jak konkrétně systém funguje?

Žáci si sami evidují své aktivity, zájmy, úspěchy. Učitelé mají přehled o rozvoji žáků a mohou snadno provázat výuku s evidencí kompetencí žáků. Školy získávají cenná data pro ŠVP, inspekci a strategický rozvoj.

Každá aktivita školní i mimo-

školní se zapíše do žákovského – studentského portfolia. Učitel nebo žák ji snadno eviduje pomocí QR kódu nebo jednoduchého formuláře. Portfolio – záznam se nese s žákem při přechodu na jinou školu. Žák si tak postupně staví přehled svých schopností a zájmů.

Je systém zabezpečený před zneužitím dat?

Samozřejmě ano. Na bezpečnosti a ochraně dat je založený. Provozovatelem je **EDU integrátor, z. s.** Jde o zabezpečené zaznamenávání dovedností a aktivit žáků, jednoduchý a bezpečný systém. Nabízíme komplexní integrovaný systém elektronické evidence dovedností žáků, který je připravený pro jeho uznatelné zavádění do všech škol.

PŘIPRAVILA JANA KAŠPAROVÁ

Martin Štorkán,
metodický garant
projektu EDOKO

Zde se mohou školy se systémem podrobně seznámit a případně do něho přihlásit:
<https://www.edoko.cz>

ŠŤASTNÍ A SPOKOJENÍ ŽÁCI LÉPE PROSPÍVAJÍ VE ŠKOLE

Vychovat šťastné a spokojené děti je cíl snad každého rodiče a školy. Ve světě plném násilí, úzkosti a strachu je cesta k jeho dosažení strastiplná. Pokud se děti těší do školy, umějí se více radovat a smát. Jejich vzdělávací výsledky jsou výrazně lepší. Říká se, že v Dánsku žijí nejšťastnější lidé na planetě.

PROČ PRÁVĚ V DÁNSKU

Dánská výchova klade velký důraz na volnou hru. Dokáže podpořit nápaditost, zvyšovat sebevědomí a schopnost překonávat vlastní potíže. Dánové si doma často povídají s dětmi a nevyhýbají se ani tématu smrti nebo zklamání. Rodiče jim pomáhají zvládat negativní prožitky a pečlivě vnímají jejich emoce. Ve výchově výrazně podporují dětskou osobnost, kterou zbavují stresu. Vyhýbají se málo účinným výtkám a podmiňováním trestům. Ve svých dětech upevňují pocit bezpečí a kvalitně prožívaného společného času. Útulné domácí prostředí je vzájemně sblízuje a povzbuzuje „čistou“ autentičnost. Ta vede ke zdravému sebevědomí a společné sounáležitosti.

DÁNSKÝ „ZÁZRAK“ VE ŠKOLE

Dánsko coby silný sociální stát zaručuje všem stejný přístup ke vzdělávání a zdravotní péči. Škola vytváří svým žákům rovnoprávné a plnohodnotné podmínky ve výuce. Chyby a nedostatky nepovažuje za nezdár. Jejich postupné překonávání obohacuje žákovu osobnost a zvyšuje její odolnost. Spolupráce a vzájemná podpora rodiny a školy jsou oboustranně přínosné. O dánském „zázraku“ spokojených a šťastných dětí pojednávají autorky J. J. Alexander a I. D. Sandahl v mezinárodně úspěšné knize **Proč jsou dánské děti šťastné?** Před šesti lety ji vydalo české nakladatelství CPress. Zdůrazňuje v ní mimo jiné prospěšnost radosti ze hry, otevřenou a vnímavou mysl, podporu soukromí a osobní jedinečnosti.

CO SKRÝVÁ ZKRATKA RODIČE

Každé písmeno v názvu **RODIČE** odhaluje stěžejní zásady dánské úspěšné výchovy dětí. **R**adost ze hry představuje prostředek učení, objevování a sebevyjádření. **O**tevřená mysl rodičů vede děti k utváření

jejich individuality. **D**efinitivně žádná ultimáta, nýbrž cesta k dialogu, spolupráci a pochopení vzájemných potřeb. **I**ntimita a útulnost podněcují vzájemnou blízkost, bezpečný domov, vztah mezi rodiči a dětmi. **Č**irá skutečnost zabraňuje předstírání dokonalosti. **E**mpatie, schopnost vcítění se, chrání dětské city a buduje vztah k sobě a ostatním. Výchova podle zásad **RODIČE** přispívá k dlouhodobé spokojenosti a sebevědomí, k emoční stabilitě a schopnosti samostatného myšlení. Buduje předpoklady zdravého a spokojeného života mladého člověka. Bez úzkosti, strachu a stresu.

CO NABÍZEJÍ DALŠÍ ZEMĚ

I některé další země, zejména severské, se vyznačují účinným rodinným stylem výchovy, úspěšným školstvím a podpůrným sociálním systémem. Podobně žáci ve Finsku, Norsku, Švédsku, ale i v Nizozemsku nebo Švýcarsku a Japonsku patří ke generaci šťastných a spokojených. Nepodléhají tolik školnímu stresu a utvářejí silné sociální zázemí. Jejich výchova klade důraz na samostatnost a zodpovědnost. Hodně času tráví v přírodě, mnohem méně na

sociálních sítích. Ve škole nepociťují soustavný tlak. Učí se praktickými zkušenostmi a dovednostmi. Chrání a rozvíjejí svou psychickou pohodu. Školy se zaměřují na vzájemnou spolupráci, méně na soutěž. Velký důraz kladou na „antišikanu“, prevenci násilí. Učitelé se kvalitně vzdělávají a jsou společností všeobecně respektováni.

JAKÁ JE SITUACE V ČESKU

České školy upřednostňují soutěžní výkon a srovnávání. Zaměřují se na stresující testování. Ve třídách panuje obava ze selhání a neúspěchu. Mladší žáci méně času tráví spontánní hrou. Převládají úkoly a povinnosti. Málo se pěstuje dialog o emocích. U dětí nejednou schází motivace. Rodiče je stále tlačí k úspěchu. Žák se obává školního hodnocení. Nezabývá se tím, co se naučí. Dánský model, podporující spokojené a šťastné děti, nelze mechanicky zavádět do prostředí našich škol. Může však sloužit jako zdroj inspirace a postupného zbavování se nedostatků. Již dnes mohou čeští učitelé ještě více podporovat týmovou práci, omezovat mechanické učení a zmírňovat tlak na výkon a známky, třídnické hodiny promyšleně zaměřovat na emoce a volné hry, podporovat programy prevence stresu a úzkosti, budovat zóny odpočinku, pohody a bezpečí. Ke spokojenosti a dobré náladě dětí můžeme přispívat všichni, doma i ve škole. Nejen ve sváteční dny.

TOR

JMENOVÁNÍ A ODVOLÁNÍ ZAMĚSTNANCE DLE ZÁKONÍKU PRÁCE

Je přípustné, aby zaměstnavatel ve vnitřním předpise určil pracovní místa, která bude obsazovat jmenováním s tím, že lze zaměstnance i z tohoto místa odvolat?

Jmenování je zvláštním způsobem vzniku pracovního poměru, který se uplatní pouze při zakládání pracovních poměrů vedoucích zaměstnanců na pracovních místech uvedených v zákoníku práce (§ 33) nebo jiných zákonech. Jmenováním nelze platně založit pracovní poměr k výkonu práce na pracovním místě, které se podle zákoníku práce ani podle jiného zákona jmenováním neobsazuje. Výčet vedoucích pracovních míst, která se obsazují jmenováním, není možné nijak rozšiřovat, ať již smluvně, nebo ve vnitřním předpisu zaměstnavatele. Pokud by se tedy zaměstnavatel a zaměstnanec pokusili založit jmenováním pracovní poměr v jiném případě, než na který pamatuje zákoník práce nebo jiný právní předpis, bylo by jmenování neplatné,

ale bylo by možné dovodit, že mezi smluvními stranami byla uzavřena pracovní smlouva a pracovní poměr tedy platně vznikl. V tomto pracov-

ním poměru by se ovšem neuplatnila možnost odvolání ani vzdání se pracovního místa, neboť nebyl založen jmenováním.

PRAVIDLA PRO PŘEDÁVÁNÍ VÝPLATNÍCH LÍSTKŮ – JUDIKATURA

Je povinností zaměstnavatele předat výplatní lístek osobně (z rukou nadřízeného), nebo lze například ve vnitřním předpise stanovit, že tento doklad si zaměstnanec vyzvedává sám na určeném místě a v určené době, a pokud si jej nevyzvedne, lze jej považovat za předaný?

Ustanovení § 142 odst. 5 zákoníku práce stanoví, že „při měsíčním vyúčtování mzdy nebo platu je zaměstnavatel povinen vydat zaměstnanci písemný doklad obsahující údaje o jednotlivých složkách mzdy nebo platu a o provedených srážkách. Na žádost zaměstnance předloží zaměstnavatel doklady, na jejichž základě mzdou nebo plat vypočetl“.

Zaměstnavatel je tedy povinen výplatní pásky zaměstnancům vydat, tedy předat. Pokud jde o formu předání, tu zákoník práce blíže neupravuje, nicméně to znamená, že by bylo možné vyžadovat aktivní součinnost zaměstnance tím, že si zaměstnanec výplatní pásku někde vyzvedne, jinak ji neobdrží. Tuto

skutečnost lze analogicky dovodit z judikatury například k povinnosti zaměstnavatele vydat zaměstnanci potvrzení o zaměstnání. Je-li tedy podle zákoníku práce povinností zaměstnavatele příslušný doklad vydat, ale současně není možné vynucovat součinnost zaměstnance, lze dovodit, že nepostačí splnit povinnost zaměstnavatele vydat výplatní lístek tím, že bude zaměstnanec odkázán na to, že si danou písemnost někde vyzvedne, jinak se k ní nedostane. Je tedy nutné, aby zaměstnavatel zaměstnanci takovou písemnost doručil. Je možné, že vnitřní předpis stanoví možnost zaměstnancům vyzvednout si výplatní lístek na určitém místě (a například v určité dny), ale současně pokud si ho někteří zaměstnanci na příslušném místě nevyzvednou, je potřeba i tak jim výplatní lístek vydat, tedy aktivně doručit, a nelze tuto povinnost považovat za splněnou fikci „nevyzvednutí v určité dny“.

Současně je ovšem nutné dodat, že tento druh písemnosti

nepředstavuje takzvanou důležitou pracovněprávní písemnost ve smyslu § 334 odst. 1 zákoníku práce, „protože tyto zahrnují jen písemnosti týkající se vzniku, změn a skončení pracovního poměru nebo dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, odvolání z pracovního místa vedoucího zaměstnance, důležité písemnosti týkající se odměňování, jimiž jsou i mzdový výměr (§ 113 odst. 4) nebo platový výměr (§ 136), a záznam o porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce“. Tyto písemnosti musí zaměstnavatel doručovat do vlastních rukou a s doručováním je spojena řada formálních povinností.

Pro doručování, respektive vydání výplatních pásek, tak postačí méně formální přístup jako pro doručování podle občanského zákoníku, kdy postačí, aby se příslušná písemnost dostala do „dispoziční sféry zaměstnance“ a ten měl tedy možnost se s ní seznámit. Zde již tedy lze uplatnit fikci – k doručení postačí, že měl možnost se s písemností seznámit.

POSTUP MATEŘSKÉ ŠKOLY PŘI INDIVIDUÁLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ DÍTĚTE

Jaká pravidla platí pro oznámení individuálního vzdělávání dítěte v mateřské škole? Jaký má být postup mateřské školy?

Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, může pro dítě v odůvodněných případech zvolit, že bude individuálně vzděláváno. Úpravu tohoto individuálního vzdělávání upravuje § 34b školského zákona, k němuž vydalo MŠMT metodické doporučení. Podle tohoto doporučení zákonný zástupce dítěte písemně oznámí mateřské škole, že chce své dítě vzdělávat individuálně, a tím přebírá plnou odpovědnost za jeho vzdělávání. Pokud má individuální vzdělávání probíhat po převážnou část školního roku, oznamuje zákonný zástupce toto rozhodnutí škole tři měsíce před začátkem školního roku, tedy v období do konce měsíce května. Pro individuální vzdělávání na kratší období se může zákonný zástupce rozhodnout kdykoliv v průběhu školního roku. Individuální vzdělávání v tomto případě začíná dnem, který následuje po dni, kdy bylo oznámení o volbě individuálního vzdělávání doručeno mateřské škole. Oznámení lze učinit opakovaně, a to v případě, že oznámení bylo učiněno na kratší dobu a zákonný zástupce se rozhodne pro pokračování v individuálním vzdělávání. Odpovědnost za kvalitu vzdělávání dítěte, které plní povinné předškolní vzdělávání formou individuálního vzdělávání, má výhradně zákonný zástupce.

K POSTUPU MATEŘSKÉ ŠKOLY PAK MŠMT DOPORUČUJE:

a) Povinností mateřské školy je seznámit zákonného zástupce s oblastmi, ve kterých má být dítě vzděláváno.

K tomu doporučujeme využít:

- rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání,
- konkretizované očekávané výstupy,
- desatero pro rodiče dětí předškolního věku,
- školní vzdělávací program konkrétní mateřské školy.

b) Škola sdělí zákonným zástupcům termíny pro ověření dosahování očekávaných výstupů. Ustanovení § 34b odstavce 3 školského zákona

stanovuje termíny ověřování, včetně náhradních termínů. Tyto termíny jsou uvedeny ve školním řádu tak, aby se ověření uskutečnilo v období od 3. do 4. měsíce od začátku školního roku. (To znamená v období od 1. 11. do 31. 12. daného roku.) K ověření přijde zákonný zástupce s dítětem jen jednou, a to v předem daném termínu. Ve školním řádu doporučujeme uvést termín obecně, aby nemuselo každoročně docházet k jeho aktualizaci. Konkrétní data určená k ověřování individuálního

vzdělávání pak škola zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup. Škola doporučí zákonným zástupcům možnost zpracovat portfolio dítěte a využít ho současně při ověřování očekávaných výstupů. V případě individuálního vzdělávání mateřská škola dítě průběžně nijak nesleduje ani nevede, pouze jedenkrát ověří úroveň dosahování výstupů. Zákonnému zástupci dítěte ze školského zákona vyplývá povinnost zajistit účast dítěte u ověření a právo být přítomen ověření.

JAK MŠMT POČÍTÁ PRŮMĚRNÉ PLATY UČITELŮ: METODIKA A ZDROJE

Ministerstvo školství publikuje v různých souvislostech údaje o výši průměrných platů zaměstnanců škol. Jakým způsobem se tento ukazatel zjišťuje? Setkáváme se totiž s pochybnostmi učitelů o důvěryhodnosti a správnosti výpočtu těchto údajů.

MŠMT každoročně zpracovává informační datovou svodku „Zaměstnanci a mzdové prostředky za 1.–4. čtvrtletí kalendářního roku“. Součástí tohoto materiálu jsou i údaje o průměrných platech v regionálním školství. Ve vysvětlivkách základních ukazatelů je k průměrnému platu uvedeno:

„Průměrná měsíční mzda v Kč u organizací odměňovaných dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 109 odst. 2 (respektive průměrný měsíční plat u organizací odměňovaných podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 109 odst. 3 a nově také podle zákona č. 234/2014 Sb., zákon o státní službě) je v tabulkách vypočtena zpravidla z celkových mzdových prostředků bez OON (resp. OPPP) vydělením průměrným evidenčním přepočteným počtem zaměstnanců a vydělením počtem měsíců za sledované období (tj. za rok číslem 12). Představuje tedy podíl mezd bez OON připadající na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Do mezd se zahrnují základní mzdy a platy, příplatky a doplatky ke mzdě nebo platu, prémie a odměny,

náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu, které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě. Obdobně je možné stanovit průměrný měsíční tarifní plat. Vždy se jedná o hrubou průměrnou měsíční mzdu, tj. o mzdu před provedením zákonných a jiných srážek.“

Použité zkratky:

OPPP – ostatní platby za provedenou práci u organizačních složek státu a územních celků.

OON – ostatní osobní náklady u příspěvkových organizací. Jde o odměny poskytované na základě jiného vztahu než pracovního poměru k zaměstnavateli a peněžitá plnění poskytovaná zaměstnancům v souvislosti se zánikem pracovního poměru k zaměstnavateli.

NA VAŠE OTÁZKY ODPOVÍDÁ PRÁVNÍK
ŠKOLSKÝCH ODBORŮ MGR. ING. VÍT BERKA

Průměrný evidenční přepočtený počet zaměstnanců je přepočtem průměrného evidenčního počtu zaměstnanců ve fyzických osobách a délky jejich pracovních úvazků na stanovenou plnou pracovní dobu (tedy přepočteno na plně zaměstnané). Evidenční počet zaměstnanců zahrnuje osoby v pracovním poměru. Do počtu zaměstnanců se nezahrnují osoby vykonávající veřejné funkce (např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev), soudci, ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené (nepracují-li současně v pracovním poměru). Zdrojem pro výpočet údajů za regionální školství jsou data z výkazů P1-04 (čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství).

VOLNO NA HLEDÁNÍ NOVÉHO ZAMĚSTNÁNÍ – PLACENÉ, NEBO NEPLACENÉ?

Při skončení pracovního poměru má zaměstnanec nárok na pracovní volno k vyhledání nového zaměstnání. Jde v tomto případě o placené, nebo neplacené volno?

Poskytování pracovního volna k vyhledání nového zaměstnání upravuje bod 11 přílohy k nařízení vlády č. 590/2006 Sb., kterým se stanoví okruh a rozsah jiných důležitých osobních překážek v práci, kde se stanoví:

„Pracovní volno bez náhrady mzdy nebo platu před skončením pracovního poměru se poskytne na nezbytně nutnou dobu, nejvýše na 1 půlden v týdnu, po dobu odpovídající výpočetní době v délce dvou měsíců. Ve stejném rozsahu se poskytne pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu před skončením pracovního poměru výpovědi danou zaměstnavatelem z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až e) zákoníku práce nebo

dohodou z týchž důvodů. Pracovní volno je možné se souhlasem zaměstnavatele slučovat.“

Obecně tedy platí, že výše uvedené pracovní volno je bez náhrady mzdy nebo platu (tzv. neplacené). Pouze ve stanovených případech se poskytuje pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu (placené). Jde o případ výpovědi dané zaměstnavatelem, a to pouze z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až e) zákoníku práce.

NEMOC OD ZAČÁTKU PRACOVNÍHO POMĚRU A NÁROK NA NÁHRADU PLATU

Škola uzavřela se zaměstnancem pracovní poměr od 1. září 2023. Tento zaměstnanec ovšem onemocněl a do práce v tento den nenastoupil s tím, že má lékařem vystavenou neschopenku. Je škola povinná mu zaplatit za prvních 14 dní náhradu za nemoc, přestože vůbec nic neodpracoval?

Náhrada platu v prvních 14 dnech trvání dočasné pracovní neschopnosti přísluší zaměstnanci v pracovněprávním vztahu jen tehdy, pokud splňuje podmínky nároku na nemocenské a na jeho výplatu podle zákona o nemocenském pojištění.

Jednou z těchto podmínek je, že dočasná pracovní neschopnost vznikla v době účasti zaměstnance na nemocenském pojištění. Podle § 10 odst. 1 a 2 zákona o nemocenském pojištění platí, že:

(1) pojištění vzniká zaměstnanci dnem, ve kterém začal vykonávat práci pro zaměstnavatele, a zaniká dnem skončení doby zaměstnání, pokud se nestanoví jinak v odstavcích 2 a 3,

(2) u zaměstnance v pracovním poměru a státního zaměstnance podle zákona o státní službě se za den, ve kterém tento zaměstnanec začal vykonávat práci, považuje též den přede dnem započetí výkonu práce, za který příslušela náhrada mzdy nebo platu nebo za který se mzda nebo plat nekrátí.

Jestliže tedy nebyla splněna výše uvedená podmínka, nevzniká dočasně práce neschopnému zaměstnanci právo na náhradu platu podle paragrafu 192 zákoníku práce, a to přestože podle pracovní smlouvy v dotazovaném případě pracovní poměr od 1. září

2023 vznikl. Pokud dočasná pracovní neschopnost vznikla do 7 kalendářních dnů po skončení předchozího pojištěného zaměstnání, tedy v ochranné době, bude mít zaměstnanec nárok na nemocenské až od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti, pokud v tento den bude ještě trvat, nikoli však právo na náhradu mzdy nebo platu za prvních 14 kalendářních dní této dočasné pracovní neschopnosti. Je tomu tak proto, že v den vzniku dočasné pracovní neschopnosti (ačkoliv eventuálně tento den spadá do ochranné doby pro účely nemocenského pojištění – viz výše) nebyl zaměstnanec nemocensky pojištěn a pro účely náhrady mzdy nebo platu podle paragrafu 192 zákoníku práce není ochranná doba v nemocenském pojištění relevantní.

NÁLEŽITOSTI ZÁPISU Z KONKURSNÍHO ŘÍZENÍ NA ŘEDITELE ŠKOLY

Obsah a forma zápisu o průběhu konkursu: co ukládá vyhláška č. 54/2005 Sb. Pravidla pro zápis z konkursního řízení: povinné údaje a postup komise

Co má být obsahem zápisu o průběhu konkursního řízení na ředitele školy?

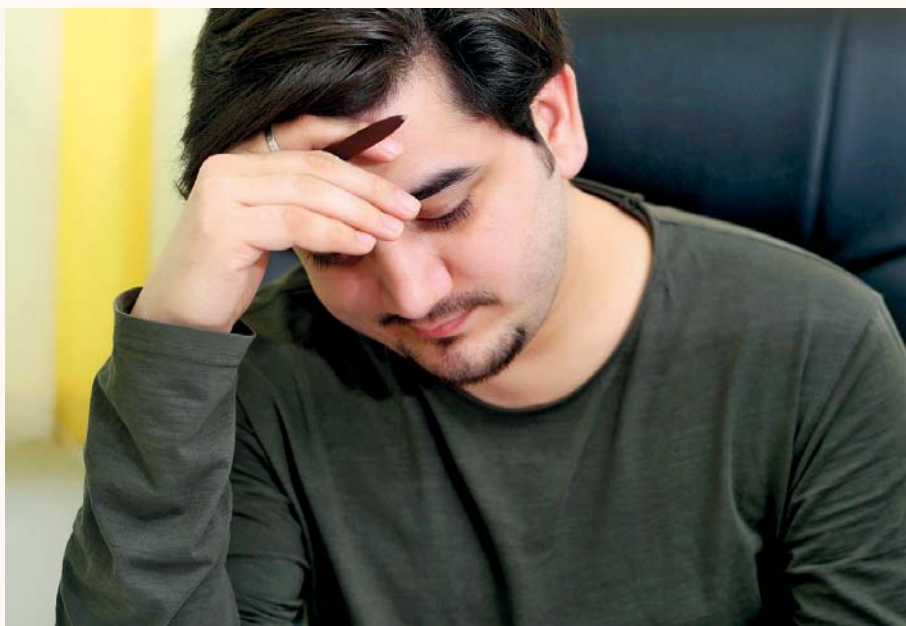
Náležitosti zápisu o průběhu konkursního řízení upravuje § 6 odst. 1 vyhlášky č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích. Podle tohoto ustanovení musí zápis obsahovat:

- a) úplné znění vyhlášení konkursního řízení,
- b) datum a způsob vyhlášení konkursního řízení,
- c) seznam členů komise,
- d) seznam uchazečů,
- e) usnesení komise o vhodnosti uchazeče s uvedením, zda:
 1. pro výkon činnosti ředitele není vhodný žádný uchazeč,
 2. pro výkon činnosti ředitele je vhodný jeden z uchazečů, nebo
 3. pro výkon činnosti ředitele jsou vhodní dva nebo více uchazečů,
- f) pořadí uchazečů u jednotlivých členů komise podle § 5 odst. 3

a doklad o výsledném pořadí uchazečů podle § 5 odst. 4, u nichž se komise usnesla na základě § 5 odst. 2, že jsou vhodní pro výkon činnosti ředitele,

g) informace o obsahu a průběhu doplňkového hodnocení a jeho vyhodnocení v případě, že bylo použito.

Zápis podepsaný všemi členy konkursní komise, kteří byli přítomni u konkursu, předá tajemník komise zřizovateli bez zbytečného odkladu. V případě odmítnutí podpisu zápisu členem komise se do zápisu uvede důvod odmítnutí.

MODERNÍ VÝCHOVA PSYCHICKY ODOLNÝCH DĚTÍ V RODINĚ

**ODOLNOST NASTAVUJE
ÚČINNÝ OCHRANNÝ
ŠTÍT VŠEM NEGATIVNÍM
PROJEVŮM MODERNÍ
SPOLEČNOSTI**

Hlubší poznání o ochraně, struktuře a fungování mozku přináší dosud málo známé prostředky k upevňování duševního zdraví. Kniha uznávaných autorů Daniela Amena a Charlese Faye JAK VYCHOVAT PSYCHICKY ODOLNÉ DĚTI nabízí vědecky podložené strategie správného rodičovství. Uvádí podnětné postupy při úspěšné výchově dětí. Vydalo nakladatelství Improovio, 2024.

SVĚTOVĚ UZNÁVANÍ ODBORNÍCI

Málokdy se na knižním trhu objeví tak zásadní a podnětná publikace komplexně se zabývající moderní výchovou psychicky odolných dětí v rodině. Doktor Daniel G. Amen, certifikovaný psycholog pro děti a dospělé, úspěšný autor dvou desítek světových bestsellerů, se dlouhodobě věnuje vlivu mozku na duševní zdraví. Jeho přítel, specialista na psychoterapii, dětský psycholog Charles Fay, spoluautor knihy, je uznávaný prezident prestižního institutu Láska a logika. Výsledky jeho soustavné práce a studií využívají miliony pedagogů, odborníků a rodičů na celém světě. Mimořádný význam společné knihy spočívá mimo jiné v propojení čtyřicetiletého výzkumu tajemství mozku se čtyřicetiletou praxí shrnující poznatky o správné výchově dětí.

VÝCHOVA METODOU LÁSKY A LOGIKY

Tajemství úspěšné výchovy dětí v rodině a ve škole spočívá v propojení neurovědy s praktickou psychologií. O duševní odolnosti rozhoduje především náš zdravý mozek. Autoři knihy uvádějí soubor jedenácti faktorů, které jej ohrožují a ničí mysl. Odkazují na čtyři okruhy duševní odolnosti: biologický, psychický, sociální a duchovní. Úspěšný rodič pomáhá svým dětem určovat stěžejní cíle, podmiňované uznáním vhodných pravidel, hranic a limitů. Dokáže zvládat motivující cvičení.

Kniha nabízí rodičům a pedagogům výzkumem vědecky ověřené metody výchovy a výuky institutu Láska a logika. Věnuje se výkladu výchovných stylů a varuje před „helikoptérovým“ a autoritářským rodičem“. Autoři publikace učí, jak posilovat respekt a zodpověd-

nost při „záchraně“ dětí, jak naslouchat dospívajícím a jak s nimi vést příjemný a povzbuzující dialog. K jejich odolnosti přispívá i „láskyplná disciplína“, výuka a výcvik. Naznačují možnost omezování digitálních technologií, které varovně ohrožují mozek a jeho zdraví. Vše se vstřícnou mírou taktu, porozumění a laskavosti.

PROŽITÉ PŘÍBĚHY, TIPY A NÁMĚTY

Druhá část publikace přináší prožité příběhy, tipy, náměty, spolehlivé nástroje a techniky k budování duševní odolnosti psychicky zdravých dětí. Závěr graficky velmi vkusně upravené publikace **Jak vychovat psychicky odolné děti** uvádí sto třicet inspirativních postupů, návodů a osvědčených cílů vedoucích ke zvládnutí náročného umění rodičovské výchovy. Jde o souborné shrnutí několikaletého výzkumného úsilí, ověřených metod a podnětných strategií, ale i vlastních rodičovských poznatků a zkušeností. Autoři v samém závěru zmiňují dvacet běžných pochybení, jimiž mohou rodiče ztrácet svůj přirozený a potřebný vliv na výchovu zdravých a odolných dětí. Obsáhlou knihu doplňují obšírné reference, doporučená odborná literatura, zdroj vědeckého poznání.

ODOLNOST NASTAVUJE OCHRANNÝ ŠTÍT

V nelehké situaci, kdy se nejen v naší společnosti varovně prohlubuje pocit úzkosti, strachu a deprese, ale i nezdravá osamělost a pesimismus, přibližuje publikace autorů **Daniela Amena a Charlese Faye** očistnou a záchranou cestu, jak zejména u dětí, školáků, dospívajících a mladých rodin pečovat o zdraví vlastního mozku a spolu s tím posilovat duševní stálost, psychickou a fyzickou odolnost, osobní pohodu. Právě odolnost nastavuje účinný ochranný štít všem negativním projevům moderní společnosti. Předkládaná kniha, doslova nabitá snadno využitelnými postupy a návody, by neměla chybět v domácích a školních knihovničkách. Nabízí téměř nevycerpateľný zdroj poznání a obohacujícího poučení.

VÁNOČNÍ OZDOBY ROZSVĚCUJÍ ATMOSFÉRU NEJKRÁSNĚJŠÍCH SVÁTKŮ V ROCE

K nastávajícím svátkům vánočním po léta neodmyslitelně patří i vánoční ozdoby. Děti je milují, a proto je pro ně zajímavé vidět, jak přicházejí na svět. Načerpát inspiraci před Vánocemi lze přímo ve sklárnách Koulier v Oflendě na Chrudimsku. „V rámci exkurzí provedeme školní kolektivy výrobou, kde na místě budou moci obdivovat nádheru této rukodělné práce, avšak nejenom to: samy si tady mohou vyzkoušet namalovat vlastní ozdobu,“ říká Ing. Kateřina Šrámková (50), obchodní ředitelka sklárny Koulier.

Ing. Kateřina Šrámková
s manželem Petrem Šrámkem

Jaká je stručná historie vánočních ozdob?

První foukané ozdoby v ČR se ve velkém začaly vyrábět po první světové válce, kdy mnoho sklářů z výroby foukaných skleněných perel přišlo během války o odbyt a rekvalifikovali se na výrobu vánočních ozdob.

Proč jste se před čtyřmi roky rozhodla obnovit výrobu skleněných ozdob? Z nostalgie?

Naše rodinná sklárna Koulier z Oflendy u Hlinska navazuje na sklářské řemeslo, které má v tomto kraji letitou tradici. Ať už jde o tradiční tvary jako koule, rampouchy či zvonečky, nebo novinky jako flakony a amfory; všechny ozdoby vznikají ručně, s respektem k řemeslu i tradici. Založení sklárny považujeme za důležitý krok v uchování rukodělné tradice výroby a malování foukaných skleněných českých vánočních ozdob u nás. Rozhodujícím aspektem pro toto rozhodnutí bylo uzavření jiné provozovny na Chrudimsku, ze které bylo na jaře 2021 propuštěno přes 30 kvalifikovaných sklářů. A tak jsme jim nabídli pracovní uplatnění.

České sklo je synonymum kvality a tradice, takže máte být asi na co hrdí...

Sklo je fascinující a krásný materiál

ve všech svých podobách. Jeho ruční výroba je od roku 2023 zapsána na reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO. České sklo tak potvrdilo svou světovou úroveň a pověst.

Tvar ozdoby je výsledkem jemné práce foukače s dechem. Jak se však docílí toho, aby byly ozdoby jedna jako druhá, od nejjednodušších baněk až po různé tvary?

K tomu je potřeba dlouholetého tréninku těchto dovedností. Až po několika letech foukání baněk dokáže foukač stejně precizně vytvořit zvonečky nebo rampouchy. „Majstrštykem“ jsou však labuť, při jejichž výrobě se nejdříve vyfoukne do formy tělo a potom se volně vytvaruje dlouhý štíhlý krk s hlavičkou.

Kolik času zabere výroba jedné ozdoby a jak na nich vznikají originální výtvarná díla?

Záleží na složitosti. U nás každá výroba prochází rukama našich sklářů více než 10x, některé ozdoby i 50x. U složitých nejkrásnějších věcí to může být až týden. Všechno vyrábíme v násobcích tuctů. Zkušené malířky a foukači mohou pak stihnout až několik desítek tuctů za den.

Sklárna má v sortimentu neuvěřitelných více než 1200 položek. Které se nejvíce prodávají?

Český zákazník má nejrady tradiční barevnost: bílá, zlatá, červená, karamelová. Velmi dobře se ale prodávají i Tři oříšky pro Popelku, které jsou ale v jiných barvách. A protože i vánoční ozdoby mohou vyprávět příběhy, naše

Workshop po exkurzi
ve sklárně Koulier

Workshop po exkurzi ve sklárně Koulier

první volba padla na tuto klasickou filmovou pohádku.

Ozdoby z popelkové svatební kolekce prý mají ambici, aby patřily k tomu nejkrásnějšímu, co nabízíte.

Dominantou této kolekce jsou kulaté baňky s modrými kamínky a nepřehlédnutelná bílá labutí princezna s modrým náhrdelníkem na hrudi. Doprovází ji modrý princ a řada neutrálních bílých, stříbrných a světlounce modrých baněk.

Podléhají ozdoby také módním trendům, anebo vítězí osvědčená tradice?

U nás v Česku bych řekla, že jsme věrní tradicím a módní trendy v barevnosti a dekoru vánočních ozdob nechávají většinu lidí chladnými.

Barvy se ale módním trendům přizpůsobují zřejmě pravidelně...

Ano, každoročně se vyhláší barva roku pro interiér, letos je to mocha mousse, taková barva jako kávová pěna. Ani jsme se o ni nepokusili, protože to není úplně barva, která by rozzářila vánoční stromček.

Na konci exkurze si děti mohou vyzkoušet jednoduchou technikou vymalovat vlastní ozdobu. Daří se jim to?

Často jsou překvapení, co vše je pro toto umění potřeba. Ruční foukání nad

kahanem je umění s více než stoletou tradicí, které není omezeno pouze na vánoční ozdoby. K výrobě se používají skleněné polotovary, trubice různého průměru. Ozdoby jsou velmi jemné, lehké a křehké. Jedná se o sériovou výrobu, počítanou na desítky tuctů od jednoho vzoru.

Vaše ozdoby jsou k vidění díky vánočně laděným prohlídkám Příběh stromečku, tentokrát s tématem „sto let českých Vánoc“. Pro letošní Vánoce jste připravili nový design foukaných vánočních ozdob s názvem Domovina...

Koulier vánoční kolekce Domovina propojuje současnost s historií, je poctou prvním skleněným foukaným ozdobám vyráběným v Čechách. Spojuje tradici, ruční práci a folklorní krásu v jednom dárkovém balení. Ozdoby se vyznačují sytou červenou a modrou barvou na bílém základu, jemnými kvítky a vzory inspirovanými českými kroji i přírodou. Vánoční kolekce Domovina čítá 139 vzorů ozdob, je inspirovaná archivními dokumenty z roku 1935 a barevností i motivy se vrací ke kořenům prvních českých skleněných ozdob. Hlavními barvami dekorů jsou červená a modrá, které vytvářejí výrazný kontrast s bílým základem a dodávají kolekci slavnostní, přesto domácí charakter.

Některé dekory jsou ale živější a pestřejší – objevuje se v nich i růžová, zelená nebo žlutá a připomínají tak ozdoby, které si mnozí možná pamatují ze svého dětství.

Vánoce, to je doba zázraků a splněných přání. Proto i my připravujeme každé Vánoce pro naše zákazníky nejenom vánoční klasiku, ozdoby, které mají rádi a na které jsou zvyklí, ale i novinky. Součástí kolekce Domovina jsou i nové tvary, které se dosud v kolekcích Koulier neobjevily: skleněné rolničky jsou navrženy tak, aby nebyly jen ozdobou, ale aby také skutečně zazvonily. Další novinkou je kolekce Cesmína, která vychází z cesmínového adventního kalendáře. Dále byly pro letošní Vánoce namalovány nové dekory na velké zvonky a oblíbené skleněné anděly. Nově si lze nechat napsat vzkaz i na ozdobu ve tvaru srdce.

Vytvořili jste také 24kusový dárkový box jako adventní kalendář „Domovina“.

Adventní kalendář Domovina ukrývá 24 originálních ručně foukaných ozdob, takže každý den adventu odhalíte jednu originální ozdobu a na Štědrý den vás čeká závěrečná ozdoba jako překvapení. Kalendář slouží nejen jako zdroj radosti v adventním čase, ale i jako praktické balení na další roky, protože i po svátcích si každá z těchto ozdob zaslouží důstojné místo. Každá ozdoba je originál, všechny vznikají ručně ze skla a každá nese kousek české historie.

Malíčka skleněných vánočních ozdob Koulier při práci

Dekorace s ozdobami Koulier – labutě

Příběh vánočního stromečku na zámku Loučeň

Jakou z nich máte nejvíce oblíbenou?

Já mám nejraději flakony a amfory z naší secesní kolekce, jsou to větší tvary s unikátními dekory z počátku 20. století.

A které se nejvíce líbí vašim čtyřem dětem?

Naše děti mají nejvřelejší vztah k těm ozdobám, které si samy koupily nebo jsme je pořídili na cestách.

Prý většina vašich výrobků zůstává na domácím trhu...

My jsme malá firma a většinu našich nákladů spolkně provoz sklárny, nemůžeme si zatím dovolit investice do expanze na zahraniční trhy. Moc si vážíme všech, kteří v Česku nakupují naše ozdoby, ať přes e-shop, nebo přímo u nás na Oflendě. Každý zákazník nám tak pomáhá na naší cestě za záchranou řemesla.

V roce 2000 jste s manželem zakoupili zámek Loučeň a v následujících letech jej obnovili a proměnili nejenom v oblíbený turistický cíl, ale také v jeho prostorách vystavujete na

Ozdoby Koulier – cesmínový adventní kalendář

vánočních stromečcích vaše ozdoby – jak romantické!

Ano, od roku 2018 zde v době adventu a Vánoc nabízíme speciální prohlídky Příběh vánočního stromečku. Vyprávíme o tradicích spojených s Vánoci, o tom, kde vznikla tradice zdobit stromeček, kdo naděluje dárky pod stromeček v různých zemích, máme i svoji unikátní mapu vánočních dárkonošů v Evropě. Jsem moc ráda, že k nám chodí i mnoho školních skupin, některé paní učitelky

z toho mají již takovou stálou tradici, že k nám každoročně přijdou se svými žáky. Naše stromečky jsou každý rok jiné a spojuje je i jiné téma. Vloni, v roce 2024, to byla „cesta kolem světa“, při které jsme vyprávěli o tom, jak se slaví svátky konce roku v různých částech světa, a letos to je „100 let českých Vánoc“. Dětem vyprávíme o tom, jak se vánoční zvyky a tradice mění u nás doma pod vlivem různých dějinných událostí. Takže kromě stromečku staročeského máme třeba prvorepublikový, ladovský, protektorátní, socialistický a mnohé další. Mašinkový, popelkový, zvonečkový či čokoládový baví zas menší děti.

Pod vaším vedením se Loučeň stala čtvrtým nejnavštěvovanějším zámekem v České republice. Nechystáte se letos nadělit si pod stromeček další zámek?

Určitě ne. Zámek je moje páté dítě a Koulier šesté. Myslím, že k tomu, aby se zdárně vyvíjely, je zapotřebí se věnovat všem šesti.

EVA ROKYTOVÁ

FOTO: ARCHIV SKLÁREN KOULIER

INSPIRACE

PŘICHÁZÍ GENERACE „AJŤAČEK“

Šestnáctý ročník dvoukolové soutěže IT-SLOT pro žáky 8. a 9. tříd opět poukázal na úroveň znalostí české mládeže v matematice, logice a informatice. Letošní ročník se vymykal dosud nebývalým počtem finalistek.

Soutěže IT-SLOT se letos zúčastnilo rekordních 18 306 dětí z bezmála tří set základních škol napříč Českem. První kolo proběhlo online v IT učebnách registrovaných základních škol. Nejlepších 43 řešitelů se pak 3. prosince setkalo na prezenčním finále v prostorách pražské Soukromé střední školy výpočetní techniky (SSŠVT), aby zde bojovali o hodnotné ceny pro sebe i své školy.

Název soutěže poukazuje na Systém logických otázek, které se v testu dotýkají dvou oblastí – informačních technolo-

gií a matematických a logických úloh. „Cílem soutěže je podnítit zájem dětí o informatiku a programování, v němž je analytické a logické myšlení důležitou dovedností. Naneštěstí se ale tyto schopnosti v populaci spíše vytrácejí. Soutěž je pro žáky i pedagogy zpeřčením a těší nás, že poptávka po ní ze strany škol neustále roste. Pro učitele, jejichž žáci se pravidelně umisťují na nejvyšších příčkách, je to skvělá vizitka,“ uvedl za pořadatele ředitel SSŠVT **Martin Vodička**.

Oproti předešlým letům se do finále 16. ročníku probojovalo výrazně více

dívek než kdy dříve. „Převaha chlapců v minulých letech byla obrovská, ve finále informatické soutěže jsme běžně mívali jen kolem pěti žákyň, ovšem letos se to zlomilo. Ve finále soutěžilo 25 chlapců a 18 dívek, z nichž se dvě umístily v první desítce. Velmi doufáme, že stejný trend bude pokračovat, že to není náhoda a že stále více mladých slečen má o informatiku a výpočetní techniku skutečný zájem a chce se ICT oborů věnovat i v budoucnu,“ poukázal ředitel IT střední školy.

RED + PEAR

Úplné výsledky finále soutěže IT-SLOT naleznete na: <https://it-slot.cz>

ADVENTNÍ ŠKOLNÍ VÝLETY

– NA CO SI DÁT POZOR

Blíží se období vánočních školních výletů a adventních exkurzí. S tím tradičně roste i počet školních úrazů a mimořádných událostí, kterým lze často předejít dobrou přípravou. Na co by pedagogové mateřských, základních i středních škol neměli zapomenout před odjezdem na školní výlet?

DOBŘÁ PŘÍPRAVA JE ZÁKLAD

Plánování školního výletu není jen o volbě cílové destinace. Pedagogové mají v rukou bezpečnost desítek dětí a každá chyba může mít vážné následky – pro děti i pro pedagogy nebo školské zařízení, které za děti v době vzdělávání, ať už ve školském zařízení, či mimo něj, nese odpovědnost.

Je proto nezbytné věnovat dostatek času pečlivé přípravě – od plánování akce, kontroly zdravotního stavu žáků přes zajištění bezpečné dopravy až po nastavení jasných pravidel dohledu a organizaci v místě. Dobře zorganizovaný výlet stojí na detailech – a právě pečlivá příprava je tím, co z běžné akce dělá bezpečný a hladký zážitek pro všechny zúčastněné.

CO ŘÍKÁ ŠKOLSKÝ ZÁKON O POČTU DĚTÍ NA JEDNOHO PEDAGOGA NA ŠKOLNÍM VÝLETĚ

Každý pedagog vyrazející na školní výlet si pokládá otázku personálního obsazení. Vyhláška o předškolním vzdělávání č. 14/2005 Sb., § 5 říká, že jeden učitel mateřské školy dohlíží na nejvýše 20 dětí z běžných tříd (výjimečně může ředitel mateřské školy zvýšit počet dětí nejvýše o 8), nebo 12 dětí ve třídě, kde jsou přítomny děti s priznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně nebo děti mladší 3 let (výjimečně může ředitel zvýšit počet nejvýše o 11 dětí).

Když vyjíždí na školní výlet základní škola, na jednoho pedagoga nesmí připadnout podle § 3 vyhlášky č. 48/2005 Sb. (vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky) více než 25 žáků.

BEZPEČNÁ DOPRAVA OD PLÁNOVÁNÍ AŽ K NÁVRATU

Bezpečnost při cestování řeší učitelé od samého začátku. S ohledem na

cílovou lokalitu výletu volí vhodnou a bezpečnou dopravu. Ať už se jedná o výlet v docházkové vzdálenosti, nebo budou využívat hromadnou dopravu, na začátku je nutné poučení žáků. To zahrnuje i poučení o dalších zásadách a pravidlech společné akce.

Pokud je výlet plánován hromadnou dopravou, existuje opět řada variant: železniční doprava, městská hromadná, linková nebo přímo pro skupinu objednaná autobusová doprava.

„Velmi školám na seminářích doporučujeme trvat při smluvní dopravě na zajištění autobusu, který je vybaven bezpečnostními pásy. Je to pro dobro a bezpečí dětí i pedagogů. Pokud je autobus pásy vybaven, musí být cestující při jízdě připoutáni,“ říká **Markéta Novotná**, metodik dopravní výchovy Týmu silniční bezpečnosti.

Problém nastává ve chvíli, kdy v objednávce má škola sice uveden autobus s pásy, ale před školu přijede ten bez pásů. Co pak? Zrušit výlet? Nechat řidiče autobus vyměnit? „To nemusí být z časových důvodů možné. Doporučujeme proto školám, aby

v informovaném souhlasu o výletu pro rodiče měli i souhlas, že pokud taková nenadálá situace nastane, rodiče souhlasí, že dítě do takového autobusu nastoupí,“ doporučuje Markéta Novotná.

POSKYTNUTÍ PRVNÍ POMOCI DŘÍVE, NEŽ SE NĚCO STANE

Nejen u mimoškolních akcí je klíčové předcházet situacím, které by mohly ohrozit zdraví nebo bezpečí žáků. Pedagog by měl mít přehled o zdravotním stavu všech účastníků – včetně jejich dlouhodobé medikace i možných komplikací, které se mohou během výuky nebo akce objevit, například alergie, astma, epilepsie, omezení či speciální potřeby. Rodiče by měli pedagogům poskytnout informace o zdravotních problémech jejich dětí.

„Všem pedagogům doporučujeme absolvovat kvalitní kurz první pomoci vedený zdravotníky z praxe, tedy záchranáři či lékaři ze zdravotnické záchranné služby. Obsah takového kurzu lze vždy přizpůsobit konkrétním situacím a prostředí – ať už tedy základní kurz pro výuku ve škole, mimoškolní akce nebo specifické lyžařské či cyklistické kurzy,“ říká tiskový mluvčí Zdravotnické záchranné služby hl. m. Prahy **Karel Kirs**.

V případě mimoškolní akce, které se v nastávajícím období budou na různých školách realizovat, platí navíc, že doporučujeme pedagogům mít k dispozici osobní lékárničku vybavenou a přizpůsobenou typu akce a případně doplněnou – se souhlasem zákonného zástupce – o osobní medikaci žáků včetně jasného způsobu jejího podávání.

K dispozici by pedagog měl mít mobilní telefon, ideálně i s powerbankou pro případ, že by se v nouzi telefon vybil. Nejen v rámci profesního působení doporučujeme mít nainstalovanou aplikaci Záchranka, která umožní přesnou lokalizaci či videohovor pro poskytnutí první pomoci.

RED

Množství dalších užitečných informací naleznete na webu Dopravní výchova – Legislativa pro pedagogickou praxi na adrese: <https://ebook.dopravnivychova.cz/>

KDYŽ POHÁDKY PEČUJÍ O DUŠI A SRDCE DĚTÍ

Úspěšná autorka dětských knih Ludmila Bakonyi Selingerová miluje pohádky, protože věří na lepší a spravedlivější svět, k němuž vede zejména předškolní děti. Jim a jejich pedagogům je určena publikace **SVĚT JAKO Z POHÁDKY** (Portál, 2025). Ilustracemi ji opatřil Martin Hanschild.

Do metodicky pevně ukotveného a strukturovaného textu vkládá cíle spojené s rámcovým vzdělávacím programem pro mateřské školy. U dětí rozvíjí jejich probouzející se osobnost, schopnost pracovat s pravdivými informacemi, správně vnímat morální zásady a postoje, chránit bohatství přírody a nalézat své místo v rozporuplném světě. Cestu k jejich pozvolnému naplňování spatřuje v myšlenkovém poslání tradičních, často převyprávěných pohádek. V devíti z nich přibližuje dětem současnost s přesahem do budoucnosti. Pohádkový příběh nebo lidová či moderní písnička se stávají srozu-

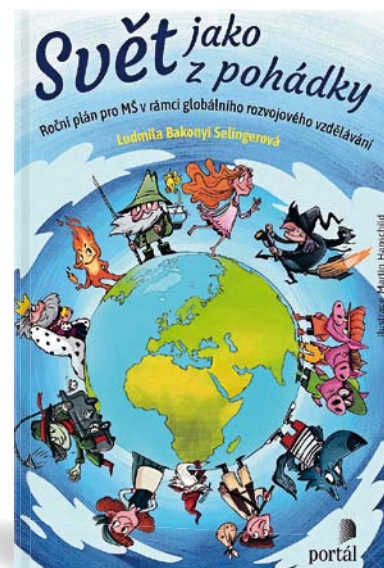
mitelným a snadno rozpoznatelným zdrojem mravních hodnot a zásad každého člověka.

Zvolenou inspirující pohádku rozvíjí autorka sadou otázek a dílčích odpovědí. Nechybějí zdařilé náměty na hry, hudební, výtvarné a pohybové aktivity. Cenné jsou její odkazy na poutavé vycházky, zábavné projekty, poučné výlety a poznávání konkrétních lidí. Dětský svět vede k účtě a poctivému životu. Její poutavý a inspirující výklad je svým poetickým pojetím blízký a srozumitelný předškolákům. Zvolený podtitul knihy **Roční plán pro MŠ v rámci globálního rozvojového vzdělávání** působí zbytečně účelově a strojeně.

Publikace **Svět jako z pohádky** inspiruje svým bohatým obsahem, přítomnými didaktickými postupy a vybranými náměty. Mnohé z nich vyznívají velmi podnětně a přínosně. Ze všech pramenů vlídný a laskavý autorčin vztah k dětem a oblíbeným pohádkám: „Věřím, že pohádky jsou

nejlepší způsob péče o duši a srdce dětí.“ Zejména pro učitelky a učitele v mateřské škole, ale i pro mnohé rodiče, se může kniha stát snadno využitelným a blízkým pomocníkem.

TOR

FEJETON

PROMĚNY VÁNOČNÍCH PŘÁNÍ S VŮNÍ FANTAZIE

Vánoce provázejí člověka po celý život. Znovu a pořád. Jako malý kluk jsem je vzrušeně prožíval a vzhlížel k nim jako ke zrozenému zázraku. V přítomné světnici jsem na pohlednici kreslil svá vysněná přání. „Milý Ježíšku, přeju si lyže, pastelky a aby táta měl naši maminku pořád rád.“

Když jsem byl starší, s baterkou pod nadýchanou peřinou jsem si přál nové knižní vydání Vinnetoua. Místo něj jsem pod stromečkem rozbalil krabici s huňatým svetrem. Přání mají vánoční křídla s vůní fantazie. Proto se mění v čas. Dnešní děti píší Ježíškovi na mobilu či tabletu. Někdy už jen diktují odkaz na e-shop. „Hele, brácho, napiš Ježíškovi, že chci nový iPhone a NFTčko.“ Proč mobil za třicet tisíc? „Protože ten starý má jen jednu kameru.“ My jsme byli šťastní, když jsme dostali bakelitový foťák s filmem na čtyřicet dva černobílých obrázků. Při pohledu z malovaného okna jsme toužili, aby napadalo hodně sněhu.

Dnes si děti přejí, aby „nepadala“ Wi-Fi. My jsme chtěli obyčejné dřevěné sánky, někteří dnešní školáci touží po elektrické „solární“ koloběžce.

Tenkrát jsme si přáli spatřit v televizi černobílou pohádku o Popelce. Dnešní děti, pokud vůbec k televizi usednou, dají přednost Opičímu králi nebo Tlapkové patroly. Tenkrát jsme dlouhé dny napjatě očekávali, se zasněným pohledem k nebi, příchod Ježíška. Dnešní děti jeho nebeské putování streamují na internetu. I když se dětská vánoční přání a dárky v čase hodně proměňují, jejich podstata většinou zůstává stále stejná.

Malé i velké děti se po generace těší na Štědrý

večer. Věří v jeho sváteční zázrak plný naděje a vysněných přání. Tehdy i dnes tajně touží, aby pod stromečkem objevily vysněný dárek, který jim rozzáří oči a zahřeje srdíčko.

Splnění přání v proměně času nestárnou. Jen se mění. Když jsme tenkrát pracně skládali tisícihlavé puzzle nebo skládali bájně lego, potřebovali jsme kromě trpělivosti vesmírnou fantazii. Trpělivost zůstává. Jen s fantazií to může být obtížnější. Nevadí. Napíšeme Ježíškovi, byť ani nevíme, zda na stříbrném nebi sjíždí sociální síť, společné přání. „Prosím, vrať nám teplo a klid domova. S ním vůni přirozené dětské radosti. A... vypni aspoň na Vánoce internet.“

ROMAN KANTOR

Sváteční tip: Hurvínkův Mikuláš a Pohádky pro Hurvínka

Hledáte tip, kam s dětmi během adventu či mezi svátky? Divadlo Spejbla a Hurvínka zve všechny malé i velké na vánočně laděná představení. Kouzlo Vánoc, laskavý humor a oblíbené loutkové postavičky vytvářejí příležitost, jak si s rodinou užít společné chvíle stranou předvánočního shonu.

Až do 21. prosince **Divadlo Spejbla a Hurvínka uvádí legendární představení Hurvínkův Mikuláš, od jehož premiéry v letošním roce uplyne 20 let.** Když se řekne „Mikuláš“, každý si představí tajemného muže s bílým plnovousem, vysokou čepicí a berlou v ruce, kterého doprovází Anděl s Čertem. Hodné děti jsou obdarovávány dobrotami, zatímco ty neposlušné čeká punčocha plná uhlí. Také Hurvíněk s Máníčkou čekali na příchod Mikuláše netrpělivě. Co se však stalo, když roztržitý pan Spejbl na nadílku zapomněl?

Ani po Vánocích Hurvíněk nezahálí! **Představení Pohádky pro Hurvínka je na programu od 28. 12. do 30. 12. a Hurvíněk se tak se svou nerozlučnou kamarádkou Máníčkou celkem osmkrát vydá do světa pohádek.** Na své pouti se seznámí nejen s Dlouhým, Širokým a Bystrozrakým, ale i dědem Vševědem a dalšími pohádkovými postavičkami. Je jisté, že si to spolu s dětmi pořádně užijí.

Všechna představení se konají v Kongresovém sále Grand Hotelu International, kde s koncem roku divadlo ukončí své dočasné působení. Rekonstrukce jeho domovské scény se blíží ke zdárnému konci a již v únoru 2026 divadlo opět přivítá diváky v hledišti Divadla Spejbla a Hurvínka na Dejvické ulici, kde pro ně bude připravena spousta novinek.

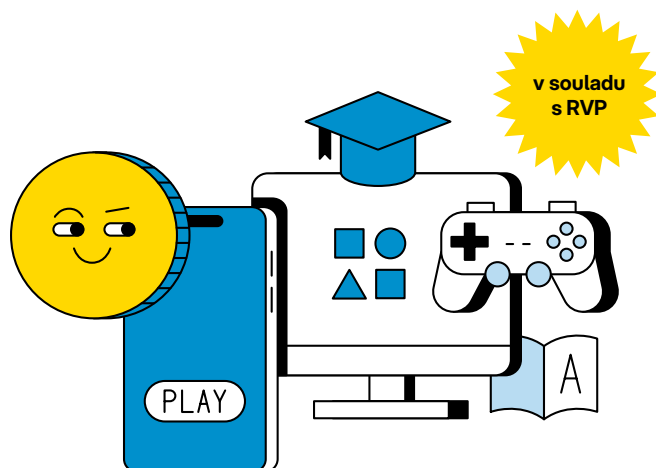

— INZERCE —

skoala

100+ výukových materiálů pro ZŠ a SŠ

Finanční gramotnost jednoduše
a s minimální přípravou

**Kompletní
program
naleznete
na webu divadla
www.spejbl-hurvinek.cz**

ZDARMA

Program finančního vzdělávání
přináší Nadace České spořitelny.

www.skoala.cz

ŠKOLA BUDOUCNOSTI

Zapojte se **zdarma** do **soutěže pro všechny školy** a vyhrajte **výbavu pro modernizaci školy!**
Učte cizí jazyky moderně – s **AI** a online aplikací **WocaBee**.
Doporučuje ji **10 z 10 učitelů** a byla oceněna jako **Inovativní čin roku!**

PODMÍNKY

- ☛ Objednejte si během **prosince 2025** bezplatnou zkušební verzi na www.wocabee.app
- 📖 Aplikaci získáte jako **dárek** za účast zdarma až do **31. 1. 2026!**
- Zkušební verzi se mohou zapojit jen třídy, které ji tento školní rok ještě nevyužily.
- Školy s již aktivními licencemi na 6 nebo více měsíců jsou v soutěži **automaticky!**

HLASOVÁNÍ

Během **ledna 2026** probíhá **veřejné online hlasování**. Bonusové hlasy získají **používáním aplikace** i žáci. Všechny hlasy spravedlivě **přepočítáme podle velikosti školy!**

Tři školy s nejvyšším počtem přepočtených hlasů získají výbavu pro moderní výuku:

POŘADÍ	CENA		WOCABEE LICENCE V HODNOTĚ
1.	Moderní tabletová učebna	+	60 000 Kč
2.	Interaktivní tabule	+	50 000 Kč
3.	Digi set pro učitele (notebook + projektor + reproduktor)	+	40 000 Kč

Finální pořadí škol zveřejníme **2. 2. 2026**, spolu se **3 vylosovanými výherci** ze všech hlasujících, kteří získají: **mobil, powerbank a bluetooth sluchátka!**

Zažijte **skvělou soutěžní atmosféru** a usnadněte výuku jazyků sobě i žákům!
Všechny informace o soutěži naleznete na:

www.wocabee.app/sb

PARTNEŘI:

